

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKANI O'RGANISH USULLARI

Xoliyarova Xurshida Chori qizi

Surxondaryo viloyati Qumqo'rg'on tumani 35-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Annotatsiya: Bu maqola boshlang'ich sinflarda matematika o'rganish usullarini o'quvchilarning ilm-hunar rivojlanishini oshirishda muhim rolni ko'rib chiqmoqda. Maqolada, matematika o'rganish jarayonida o'quvchilarni qiziqish va motivatsiyasini oshirishga qaratilgan qo'shimcha usullar haqida ko'rsatmalar berilgan. Misol tuzish, hal qilish, o'yinlar, grafik va rasm qo'llash, mustaqil o'rganish, hamkorlik, texnologiyalardan foydalanish, vaqtincha o'qish, individual yondashuvlar, praktika va proyektlar kabi usullar o'quvchilarning matematikani sevganligini va o'zlashtirishini ta'minlash uchun samarali bo'lib keladi.

Kalit so'zlar: Matematika o'rganish, boshlang'ich sinflar, o'quvchilar, ilm-hunar rivojlanish, usullar, misol tuzish, o'yinlar, grafik, rasm qo'llash, mustaqil o'rganish, hamkorlik, texnologiyalar, vaqtincha o'qish, individual yondashuvlar, praktika, proyektlar, motivatsiya.

Matematika, ilmiy va amaliy faoliyatlar uchun asosiy bo'lgan katta fanlar ichida kelib chiqadi. Boshlang'ich sinflarda matematikani o'rganish muhim ahamiyatga ega, chunki bu faoliyat o'quvchi yoshida, mantiqiy, lohik va san'at salohiyatlarini rivojlantiradi. Biz esa bu maqolada, boshlang'ich sinflarda matematikani o'rganish usullarini ko'rib chiqamiz. O'yinlar va O'yinlar Orqali O'rganish: Matematikani o'rganishda o'yinlar yaxshi yordamchi bo'lib, o'quvchilarning ilm-hunar rivojlanishini oshirishda katta rol o'ynaydi. O'yinlar orqali o'rganish, misollar yordamida qo'llash, lohik fikrlash va muammolar orqali maslahat berishni o'rganish uchun mos keladi. Grafik va Rasm Qo'llash: Matematika masalalarni grafik va rasm orqali tushuntirish o'quvchilarning o'rganish jarayonini osonlashtiradi. Ular bu usul orqali o'zlarining

o'ylagan soniyalarni, grafikalar va rasmlar orqali ifodalash orqali matematikani o'rganishadi. Misol Tuzish va Hal qilish: O'quvchilar uchun misollar tuzish va ularni hal qilish, matematikaning asosiy qismidir. Bu, o'quvchilarga muammolar orqali fikrni yechish va yechimlarni ifodalash imkonini beradi. O'qituvchilar o'quvchilarni bu jarayon orqali aniq soniyalarga o'rganishni ta'minlaydi. Matematikani o'rganishda o'quvchilar bilan munosabatlarni o'zlashtirish uchun real hayotga taalluqli savollar bilan ishlash muhimdir. Ular o'quvchilarning matematikani qanday vaqt va qanday joyda qo'llashlarini tushunishiga yordam beradi. Guruh Ishi va Hamkorlik: Guruh ishi va hamkorlik, matematika o'rganishni oson va qiziqarli qiladi. O'quvchilar boshqa do'stlari bilan matematikavi o'rganish, masalalar yechish va o'zlarining fikrlarini baham ko'rish orqali yaxshi natijalarga yetishishadi. Texnologiyalardan Foydalanish: Matematikani o'rganishda texnologiyalardan samarali foydalanish, masalan, matematik darslarida interaktiv dasturlardan, online vazifalardan va videolar orqali o'rganish, o'quvchilar uchun motivatsiyani oshiradi va matematikaga qiziqishni yaratadi. Bu usullar boshlanish sinflarda matematikani o'rganishda o'quvchilarning ilmiy va amaliy rivojlanishini ta'minlash uchun keng qamrovli va samarali bo'lib, ularni matematika faniga qiziqishga yo'l qo'ymoqda. O'quvchilarning Individual Talablari: Har bir o'quvchi xususiy yondashuv va tajribalarga ega. O'quvchilarning individual talablari va qobiliyatlari qadriyatlarini hisobga olinishi kerak. Bunday individual o'rganish, o'quvchilarni o'zlarining ilm-hunar tajribasiga muvofiq rivojlantirishda yordam beradi.

Savollar va Muammolar orqali O'rganish: O'quvchilarning fikrini chuqur o'rganish, matematika bo'yicha savollar va muammolar orqali amaliy ravishda o'rganishni ta'minlaydi. Bu, o'quvchilarning tahlil va ijtimoiy muhokamada ishtirok etishga imkoniyat yaratadi. Matematikani Amaliyotga O'tkazish: Matematikani o'rganishda amaliyotga o'tkazish muhimdir. O'quvchilar masalalarni yechish orqali matematika amaliyotini oson tushuntirishadi va uning turli sohalarda qanday qo'llanilishini o'rganishiga yordam beradi. Mustaqil O'rganish Vaqtincha O'qish: O'quvchilarga matematika bo'yicha mustaqil o'rganishni o'rganish, savollariga o'zlarining o'zlashlarini qo'shish imkoniyatini beradi. Vaqtincha o'qish ham, har bir o'quvchiga matematikadagi

masalalarga oid qarashlarni mustahkamlash imkonini beradi. Boshlan̄ich sinflarda matematikani o'rganish usullari bu fan bilan do'stlar orasida qiziqishni oshirish va o'quvchilarning mantiqiy salohiyatlarini rivojlantirishga yo'ldosh bo'lishi uchun mo'ljallangan. Bu usullar o'quvchilar o'rtasida ma'lum bir ma'naviy muhitni yaratish, matematika ilmini sevimli va oson qilish, shuningdek, ularning mustaqil o'rganish va fikrlarini o'rganishlari uchun yaxshi muhitni tashkil etishga yordam beradi. Xalqaro Muloqotlar va Tanlovlar: O'quvchilar bilan xalqaro muloqotlar va tanlovlar orqali matematikadagi yuqori saviyedagi savollar va muammolarga duch kelmishlari, ularga yangi yondashuvlar topishlari mumkin. Bu usul o'quvchilarni yuqori saviyedagi matematikaviy ishlar bilan tanishtirib, ularni qiziqish va ishtirok etishga yo'naltiradi.

O'quvchilar Arasidagi Qo'shni Tadbirlar: O'quvchilar arasidagi tanlovlar, o'yinlar yoki musobaqalar orqali matematikada qiziqishni oshirish va bu fan bilan jamiyatda samarali muloqotlar tuzishga imkoniyat yaratish uchun qulaydir. O'quvchilarni Mustahkamlash: O'quvchilarni matematikani o'rganishga qiziqarliroq qilish uchun ularning muvaffaqiyatlarini va mahsulotlarini kutish, qadriyatlarini va salohiyatlarini bilan taqdirlash hamkorlikni kuchaytiradi. Boshlan̄ich sinflarda matematikani o'rganish muhim va mazkur usullar o'quvchilarning matematikani sevgan bo'lib, o'zlarining ilm-hunar rivojlanishini qo'llaydi. Bu usullar o'quvchilarning o'z fikrlarini ifodalash, masalalarni yechish va matematikaviy savollarga javob topishga yo'l qo'yimoqda. O'quvchilarni o'zaro fikrlash va o'zaro yordam birlashmalari orqali matematika fanini o'rganish, tanqidiy fikrlash va jamoatda ishtirok etish qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'ldosh bo'layotgan bo'lib, bu hamkorlik matematika o'rganish jarayonini osonlashtiradi. Matematika o'rganishda muvaffaqiyatli bo'lish uchun usullar tuzilgan va matematikaviy fanlarga qiziqishni oshirish, o'quvchilarning fikrini chuqur o'rganish orqali masalalarga ilmiy yondashuvlarni qo'llashga yo'l kamaydi. Bu usullar yordamida o'quvchilar matematika faniga qiziqish va sevgi ko'paytirish, ularning muvofaqiyatli o'rganishini ta'minlaydi.

References:

Abdullaev, O., & Qosimov, N. (2021). "O'quvchilarni motivatsiyalash va matematika o'rganishda o'ynash usullari." O'zbek tilida ilmiy-metodik jurnal, 2(4), 45-58.

Usmanova, D., & To'raboyev, S. (2020). "Matematikani o'rganishda yangi texnologiyalardan foydalanish." Fan va ta'lim, 3(7), 112-125.

Qosimov, N., & Karimov, A. (2019). "O'quvchilarning matematikani o'rganishda mustaqil fikrlashlari rivojlantirish." Pedagogika va psixologiya ilmiy jurnali, 1(3), 87-102.

Xudoyberdiyev, U., & Otajonov, Z. (2018). "Matematikani o'rganishda interaktiv usullar va o'yinlar." O'zbekiston milliy ma'naviy merosining zamonaviy rivojlanish masalalari, 5(2), 34-47.

O'zbekiston Respublikasi Fan va ta'lim vazirligi. (2022). "Boshlang'ich sinflarda matematika o'rganish dasturi." Tashkent.